

M A K Ó I FÜGGETLEN ÚJSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Hajnal utca 13. szám.

Felelős szerkesztő:

Dr. KISS PÁL.

Főmunkatárs:

ESPERTSIT JÁNOS.

Telefon szám: 63.

A nagy per.

Makó, jun. 9.

Arról a nagy perről van szó, mely századok óta tart s ma sincs vége. Nem azt a nagy pert értjük, melyet Eötvös Károly irt meg s mely a felekezeti viszály és gyűlölség körül forog, s ki tudná megmondani mióta s ki tudná megmondani, mikor ér véget? Fájdalom, az a per sem szűnik meg belátható időben.

De arról a másik nagy perről van szó. A magyaroknak speciális peréről, melyet egyrészt Ausztriával és másrészt — ez a legkeserűbb része — magával a magyarral folytat.

Perben áll most is a nemzet a királyával is. A magyar királyllyal elhitették — Khuen, aki tegnapelőtt Burgban jelentést tett, személyesen is megismételte, — hogy a magyar nemzet most a választásokon kiáltva bizonyította be, mennyire alávetette magát nem a magyar király, hanem az osztrák császár akaratának. Az osztrák császár s az osztrák körök egész komplexuma azt akarta, hogy a 67 feltámadjon. S ime, a gránicsár, aki magát ebben a pillanatban a magyar nemzet képviselőjének és hivatott tolmácsának tartja, katonához illő alázattal jelentette, hogy parancsszóra feltámadt a 67. Elhítette vele, hogy a magyar meg is tört, meg is adta magát és hogy szabad az út Ausztriának a bevonulásra.

Ez az a nagy per, mely századok óta folyik s ma sem ért véget. Khuen képviselte a be hódoló magyart, aki az udvari kegy fényében fűrődve, egy nyájas mosolyért vagy egy kegyes fejbólintásért megelégedezik minden magyar érdekről, minden magyar törekvéstől, álomról és ábrándról. És ezért a kegyes fejbólintásért elhallgat mindent, amit pedig, ha a nemzettel együtt érezne, el kellett volna

mondania. Nevezetesen és kiváltképpen azt, hogy a magyar sem meg nem tört, sem be nem hódolt. És legfőképpen azt, hogy lélekvásárlás útján történtek a választások és megtántorították azokat, akik megtántoríthatók voltak.

Ezeket és más egyebeket kellett volna elmondania. De most úgy állította be a dolgokat, mintha a magyar felesküdött volna a 67-re és most kapható már minden.

Hozzá is fogtak már az 50—60 milliót érő Dreadnought építéséhez, meg sem kérdezték sem az országgyűlést, sem a delegációt. Ki késlekednék, ki habozna, ki tévovázna, ha a magyar behódolt és megtört? ... Ebben az országban mindenki sóvárogva várja, hogy meztelenre vetköztessék és kifosztassák s akkora terhet rójanak rá, hogy leroskadjon alatta. És nem kér érte semmi kárpótlást, csak azt, hogy a király, ha a gránicsárral beszél, nyájasan mosolyogjon és kegyesen a fejével bölintson.

Hát igenis ez a nagy per. Mert ha jól ide figyelne a király, ha velünk érezne és megértene bennünket, látná, hogy igenis perben van vele és 67-eseivel a nemzet. De ha ezt megértene, egyszerűen vége is volna a nagy pernek.

Azonban mikor éri meg majd a magyar, hogy megértse őt az, akit a dal legelső magyar embernek tart, hogy megértse a királyt?

— **Kegydijsat kér.** Halász Károly tizennyolc évig állott a város szolgálatában, mint végrehajtói becsüs. Mert ebből a szolgálatból kiérdemesült. A képviselőtestülethez folyamodik tehát kegydíjért. A tanács a kérelem elutasítását javasolja, mert a kérvényező rendszeresített állásban alkalmazva sohasem volt. Ha azonban eltartani nem tudja magát, úgy is a városnak kell gondoskodni róla, már pedig az teljesen mindegy, hogy ennek a támogatásnak: kegydíj-e a címe vagy segély.

Politika.

Khuen tervei.

Választási visszaélések.

A „M. F. U.” tudósítójától.

Budapest, jun. 9.

Holnap délután öt órakor — félhivatalos jelentés szerint — minisztertanácsra gyűlnek össze a kormány tagjai. Ezen a tanácskozáson fog Khuen beszámolni a bécsi audienca eredményéről és azokról a tárgyalásokról, amelyeket a többi bécsi főhatalmassal folytatott. Előterjeszti Bécs összes kívánságait, amelyek természetesen abban csucosodnak ki, hogy — miután sikerült az ország közhangulatát annyira meghamisítani — szállítsanak annyi pénzt és annyi katonát, amennyit csak ki lehet zsarolni ebből az országból. A miniszterelnök maga bizalmasai előtt így állapította meg a végrehajtandó feladatokat:

— Remélem, hogy a felirati vita befejezése után a nélkülözhetetlen államszükségletek megszavazása nem fog leküzdhetetlen akadályokba ütközni, mert nincs semmi ok arra, hogy az indemnitást és a rendes ujoncjutalékot ne szavazza meg a parlament. Azt hiszem, hogy ezzel július végéig elkészülhetünk, őszszel pedig hozzáfoghatunk azoknak a feladatoknak megoldásához, amelyek a közös és a nemzetközi viszonylatokban a folytonosság fenntartásához szükségesek.

Ime a miniszterelnök szerint a legfontosabb feladatok: először azonnal pénzt és katonát adni, másodsor később pénzt és katonát szállítani, közös költségvetést megszavazni, külkereskedelmi szerződéseket becikkelyezni és — ami a legfontosabb — a közös bank szabadalmát meghosszabbítani. Ezeket fogja a holnapi minisztertanács megbeszélni minisztertanácsaival, s ebben az értelemben fogja megszövegezni a minisztertanács a trónbeszédet, amelynek vázlatát a király már elfogadta.

Nagyon természetes, hogy a függetlenségi ellenzék nem fogja szó nélkül tűrni az országnak ezt a kiszípolozását: hanem teljes erejével szembe fog szállni minden olyan törekvéssel, amely a nemzet érdekeivel ellenkezik.

Választási visszaélések.

Sehol olyan sokba nem került a „tisztá” választás, mint Maramarosban. A választási hadjárat valósággal tobzódott a törvényte-

lenségeken és megrázó szenzációkban. Legdrágább volt a máramarosi választás azért is, mert a kortesut izgalmai áldozatul kívánták legnagyobb irónkat, *Mikszáth* Kálmánt. Perényi főispán úgy tudta rávenni Mikszáthot a jelöltség elfogadására, hogy azzal biztatta, hogy ellenjelölje nem lesz és így nem kell majd kortesutra indulnia. Mire azonban Mikszáth Maramarosra lement, akkora a függetlenségi poigárság *Kovássy* Ákost léptette fel. Perényi főispán és klikkje — minden szabadkozása dacára — kocsi és automobilba ültették Mikszáthot és így kortestették vele a kerületet.

A huszti kerületben.

Nagy erőszakosságok folytak. A függetlenségi jelöltnek dr. Gaál Jenőnek korteseit a választás előtti napon a *csendőrség letartóztatta* dr. Bencsik János vizsgálóbíró ugyan szabadon eresztette őket de már akkor lezajlott a választás.

Pekar Gyula técsői mandátuma Novák Dániel Justh-pártival szemben, bevállás szerint *220.000 koronába került*. Az egész közigazgatás rajta feküdt a kerületen. Perényi Kálmán és Mihályi főszolgabíró voltak a főkortesek. De erősen korteskedtek a többi főszolgabírák és szolgabírák is, no meg az erdészeti és hegyvidéki kirendeltség hivatalnokai is. A rutén választókat azzal rémítették, hogy *elveszik tőlük a havasi legelőt*, ha a függetlenségi jelöltre mernek szavazni. A szavazókat rummal kevert sörrrel itatták, elbódították őket bekerítették s kocsi rakva, Técsőre szállították. A községekbe dragonyosokat, huszárokat küldtek. azzal rémítve a népet, hogy hetekig a nyakukon hagyják, ha nem szavaznak a munkapárti jelöltre. Valósággal megmetyeltyezte a hivatalos hatalom ezt a becsületes felvidéki népet. Egyes rendészeti közegek annyira mentek a lakosság megmetyeltyésében, hogy kijelentették, ha a függetlenségi jelöltre szavaznak snha többé állami munkát nem kapnak Ilyen tiszta volt a máramarosmegyei választás. Ugy a técsői, mint a huszti választást megpeticionálják.

Nagyenyedről írják a „Pol. Hir”-nak: A nagyenyedi választó kerületben Lukács László pénzügyminisztert a legnagyobb erőszak és vesztegetés árán választották meg *Asztalos* Kálmán dr. Justh-párti jelölttel szemben. A vasuti tisztviselőket határtalan mértékben fenyegették, egymás után áthelyezték és a választás napján a függetlenségi érzelmeiket kirendelték a vonalra szolgálat-tételre. A pénzügyigazgatóság több Asztalos-párti italmérotól az engedélyt elvonta. A 48 as párt

elnöksége sürgönyileg több ízben tett panaszt úgy Lukács, mint Hieronymi minisztereknél. Nem sok eredménnyel. Az oláh választókat és kisiparosokat 50—100 koronával fizették meg és katonasággal, csendőrséggel szállították Nagyenyedre. Az Asztalos-párti választók üldözése azonban még a választás után se szűnt meg. Egy éljenért vagy abcugért kihágási eljárást tettek folyamatba s drákói szigorral büntetik, akit csak előkapnak. A rettenetes erőszak miatt a felháborodás a kerületben igen nagy még most is. Naponta lelkes tüntetések folynak dr. Asztalos Kálmán, a kisebbségben maradt függetlenségi és 48-as jelölt mellett.

Maradék-választások.

Két kerület választ ma. Mind a kettőben erős, sőt szenvedélyes közvéleményre van kilátás. A két kerület:

Szarvas. Választók száma: 1742. Képviselte: *Haviár Dániel* Justh-párti. Jelöltek: *Haviár Dániel* Justh-párti. *Zsilinszky Mihály* munkapárti.

Ujvidék. Választók száma: 2985. Képviselte: *Teleki Arvéd* gróf Justh-párti. Jelöltek: *Teleki Arvéd* gróf Justh-párti, *Slezák Lajos* munkapárti, *Baránszky Gyula* ker. szoc., *Bokányi Dezső* szoc., *Adamovich István* pk. függ.

Szarvasról sürgönyözik: Mindkét párt nagy számmal érkezett a választás színhelyére s a korai órákban még csak sejteni sem lehet, hogy ki szerzi meg a kerület mandátumát. Benka Gyula elnök kilenc órákor nyitja meg a szavazatot *Zsilinszky* szavazóival. A szavazatok aránya délelőtt féltíz órákor:

Haviár	154
Zsilinszky	132

Ujvidékről sürgönyözik: A mérkőzés, bár négy jelölt van, csak *Teleki Arvéd* gróf Justh-párti és *Slezák* munkapárti közt folyik. A szerbek tömör sorokban vonultak fel *Teleki* gróf zászlója alatt. Valószínű, hogy *Teleki* gróf megszerzi az abszolút többséget.

Városi park.

Megszivlelendő ajánlat.

Makó június 9

Élénk diskusszió tárgyát képezte úgy a sajtóban, mint az irányadó körökben, hogy a városi parkot a ludvári erdővel kapcsolatban létesítsék, ahová a marosi fürdőt is áthelyezhetnék. Az feltétlenül bizonyos, hogy a mostani liget helyén se a park, se a fürdő, a távolság miatt, a nagy portenger miatt nem alkalmas üdülő helyre. Ezzel a kérdéssel behatóan kell foglalkozni. Alkalmas lesz rá a képviselőtestületnek, mert *Somlai* Albert kertész egy életrevaló ajánlatot adott be a közgyűléshez. Hogy a képviselőtestület tagjai világosan láthassák miről van szó, az ajánlatot teljes terjedelmében közöljük:

Tekintetes Képviselőtestület!

Tudomásom szerint a tekintetes tanács a közönség jogos és rég nélkülözött igényeinek ki-

elégítése végett közegészségügyi szempontból a ludvári erdőre beállítandó s a város méltóságának megfelelő park létesítésével s egy a mai kor követelményeinek megfelelő fürdő felállításával foglalkozik.

Alólírott, ki e téren különösen a kertészettel, parkok és üdülő helyek létesítésével évtizedeken át szakszerűen foglalkoztam s e tekintetben a közönség mindenemű igényeit ismerem, a következő ajánlattal járulok a tekintetes képviselőtestület elé:

Azon esetben, ha Makó város tekintetes képviselőtestülete részemre a tulajdonát képező u. n. ludvári erdőt, mely értesülésem szerint mintegy 13 katasztrális holdat tesz ki s ez idő szerint juh legeltetésre van bérbe adva 206 korona alig számbavehető összegért, 20 évre kertészeti célokra, illetve park, faiskola s dísznövények létesítésére, ugyancsak a marosi fürdőtartás kizárólagos fentartására szintén díjtalanul átadja, — hajlandó vagyok s kötelezem magamat, hogy:

1. ezen átengedett erdőterületet saját költségemen elgyengeitem, rendes park céljaira átalakítom, a parkot körül kerítetem, padokkal ellátom, díszcserjékkel s növényekkel díszítve a közönség részére üdülés céljaira átadva, — gondozom.

2. szintén saját költségemen ugyanott a folyamtermékek és a városi hatóság által a Maros folyón kijelölendő szakaszon a mai viszonyok szerint kívánt fürdőházat, a fürdődíjak szedési jogának részemre való fentartásával felállítom,

3. az átengedni kért ludvári erdei területből 6 holdon gyümölcs, gazdasági fák s díszcserjék tenyésztésére faiskolát létesítek, melynek terményeiből illetve jövedelmeiből a város részére 50o/o-t biztosítok,

4. ezzel kapcsolatosan minden külön díjazás nélkül elvállalom a városi faiskola kezelését, parkjainak, ültetvényeinek jókarban tartását és fejlesztését, utcák, terek fásítását az időnként a város által addig kirendelt v. hónapszámok rendelkezésre bocsátása mellett,

5. az engedélyezendő 20 év elteltével az összes beépítményt, fürdőt, ennek tartozékait, cserjéket, facsemetéket a városnak ingyen tulajdonába bocsátani.

Elteltekintve annak bővebb fejtegetésétől, hogy ezen ajánlatom közegészségügyi szempontból a városra mily előnyös s a park és fürdő felállítására, faiskóra stb. kezelése pedig reám mily anyagi áldozatot és terhet ró, ezuttal a várost illetőleg csak pénzügyi szempontból való előnyösségét ismertetem ajánlatomnak

Ajánlatom elfogadása esetén:

1. a Báló Pál jelenlegi fürdő-tulajdonosnak átengedett Maros parti 5 kat. hold föld felszabadulásával nyer a város a föld haszonbérbe adása esetén csak évi á 140 koronát számítva 700 koronát

2. a Bálónak fizetett évi 400 kor. subventió megszűnésével . . . . 400 "

3. a jelenlegi városi kertnek — mely 6 és fél holdat tesz ki — haszonbérbe adásával holdanként szintén csak 140 koronát számítva 910 "

4. a kertészlak bérbeadásával . . . . . 100 "

5. a kertész fizetésének megtakarításával . 800 "

6. a kertész % jutaléka és tüzevalója címén . . . . . 200 "

7. a ludvári erdő mellett a kövezett ut mentén jelenleg haszonbérbe adott területből új faiskola kertnek javaslatba hozott 5 kat. holdnak továbbra is haszonbérbeadásával á 140 kor. számitva . . . . . 700 "

Összesen: 3810 kor.,

szóval is Háromezernyolcszáztiz koronát.

Ezzel szemben ha a tekintetes képviselőtestület a jelen állapotot fentartja, a város a ludvári erdei legeltetésért a fenálló szerződés szerint 206 koronát kap évenként, míg ha a ludvári erdőt kiirtatja, annak a szántóföldenként való bérbeadása esetén az egész 13 kat. hold után holdanként ismét 140 korona számitva mindössze 1820 korona körüli jövedelmet biztosíthat s e mellett nincs rendes fürdője, üdülő helye, ingyen létesített új faiskolája s ingyenes faiskola kezelő kertésze.

Mínthogy ajánlatom szerint a város 3810 korona évi megtakarítást érhet el a remélhető 2820 korona jövedelemmel szemben s biztosítva lenne a különben költséges egészségügyi intézmények felállítására, ajánlatomat, mint a városra minden tekintetben előnyöset megszívlelésre s elfogadásra ajánlom.

Makó, 1910. június hó 8 án.

Tisztelettel:
Somlai Albert.

Hirek.

— **Városi gyűlések.** A városi tanács holnap délelőtt tanácsulést tart, amikor a hétfői közgyűlés tárgyait készílik elő. Ezekkel foglalkozik majd szombaton az állandó választmány. Hétfőn reggel kilenc órákor pedig a képviselőtestület tartja június havi rendes közgyűlést.

— **Pénztárvizsgálat.** Ma délelőtt a városi közpénztárban és adópénztárban váratlan pénztárvizsgálat volt. A vizsgálat eredménye szerint a pénztárakban mindenütt rend van.

— **Képvásár.** Sóvárad *Kovács* Vilmos, a fiatal festő generációnak tehetséges tagja Makóra hozott körülbelül husz darab képet. Elakarja őket adni. A képek nagy szerettel vannak festve. Akármelyik szalonnak díszére válnak. A városban a művészi képek iránt már megvan az előszeretet és érdeklődés. Ez a festő is támogatást remélhet. A képek a kaszinó nagy termében vannak kiállítva. Felhívjuk a város közönségének figyelmét a képekre s arra, hogy támogassák a festőt s vegyenek minél több képet.

— **Rendőri intézkedések.** A városi rendőrkapitány az 1891 évi XIII. t. c. valamint ezt módosító

28. 558—900 számú kereskedelmi miniszteri rendelet 3 pontja alapján június és július hónapokra eső vasárnapokon a gépiparnál a sürgős és halaszthatatlan javítási munkát. 2., A kézi zálogüzletekben zálogtárgyak bezálogosítása s kiváltása 3., A gépiparnál sürgősen rendelt javítási munkák 4., A mészáros, hentes, kolbászkészítő és juhvágó, szóval husárulással foglalkozó iparnál az elkészítés és elárusítás *délelőtt* 10 óráig engedtetnek meg. Ezen rendelet ellen vétők szigorúan fognak büntettetni. Közegészségügyi és közhatósági szempontból stb. a rendőrhatalóság elrendeli, hogy a sertésekkel az uttesten, valamint a járdán vesztelni és az uttestek, valamint annak tartozékait rongálni vagyis duratni és közkutaknál azokat locsolni tilos.

— **Szederlevél szedők védelme.**

A rendőrhatalóság figyelmezteti a háztulajdonosokat és lakosokat, hogy a selyemhernyók tenyésztésére szükséges szederfalevél szedőket ebbeli munkájukban akadályozni senki ne merészelje, mert ezért büntetés jár. Szederfalevél az utcán és utakon levő fákról mindenki szedhet.

— **Nem használt dülő ut.** Van a makói határban a komlósi és nagykirályhegyesi utak összeköttetésénél egy 5 öl széles dülő ut, melyet a közönség már évtizedek óta nem használ. Mínthogy e dülőutnak semmiféle értéke nincs, *Szentpéteri* József városi képviselő indítványt adott be a város hoz, melylyel ezen uttestnek, mi körülbelül 300 öl hosszú, eladását célozza. Az indítványt a hétfői közgyűlés tárgyalja.

— **Utcai csendélet.** A következő dolog is csak Makón történhetik meg. Most van a munka dandárja és vannak, akik ráérnek az utcán kártyazni, *Strucz* Pál és társai ezt cselekedték a Kelemen Mihályné háza előtt. Kelemenné kendermágyos tyukja azonban az utcai kártyázókat kotkodácsolásával és ugrálásával a szórakozásban zavarta. Ezen az incidensen *Strucz* Pál feldühödött, papucsát lekapta lábáról és a tyukhoz vágta. Olyan jól afált, hogy a tyuk hármát kalimpált és kihalt belőle az élet. Kelemen Mihályné nyelve sincs porázra kötve, mert ezért a szörnyű tyukhalált kérdőre vonta a tyukdobó *Struczot*, akinek azonban feljebb állt s miután a dobálásban nagy gyakorlata van, Kelemennéhez és Anna nevű leányához göröngyöket hajigált. Ezért az utcai szórakozásért *Strucz* a kihágási bíró előtt felel.

— **Agyonrugott iskolásfiu.** Kiszíratoson *Varga Imre* gazdálkodó kocsijával megállt az utcán és nehogy a ló a kocsival elszaladhasson, a ló istrángját szokás szerint megoldotta. Az iskolából hazajövő gyermekek a kocsival elhaladt, zajt csaptak, amittől a ló annyira megvadult, hogy a közelében álló Magyar Béla elemista tanuló fejberugta. A fiu szörnyethalt. A többi gyerme-

kek csak örült futással menekülhettek. Varga ellen az eljárást megindították.

— **Bicskázó inas.** Szalai József és Barta Antal szabó inasok. Tegnap a hetipiacon a nagy melegség délfelé, mikor az árut csomagolták, felforaita a vérüket és összevesztek. Hajba kaptak és püfölték egymást. Tángálás közben a Barta gyerek kirántotta a lajbi zsebből a bicskát és megakarta mártani kenyeres társa hátsójában. Ebben azonban megakadályozták, de azért a rendőrséggel utcai verekedés miatt meggyűlik a baja.

— **Elszökött leányzó.** Kószó Anna 17 éves virágzó hajadon. Úgy találta, hogy neki szűk Makó városa, itt nem érvényesülhet. Itt hagyta az édesanyját és hozzátartozóit s szebb vidékre költözött. Temesszékre, hol melegebben süt a nap és zöldebb a mező s hol azt gondolja, hogy forróbb és kapósabb a szerelem. Az anyja fél attól, hogy a leány elzúllik s most azt kéri a rendőrségtől, hogy hozassák haza.

— **Megszökött lelenc.** Klembanczki Imre 11 éves lelenc gyerek Szücs Péternénél volt gondozásban. Mostanában megszökött. A rendőrség segítségét kéri, hogy a lelencet megtalálják.

— **Mikor a bicikli gyorsan szalad.** Czimbrich Gyula kereskedősegéd ma délelőtt tíz óra tájban a főtéren örületes iramban hajtott a kerékpárjával. A sebessen karikázó elől Révész Farkasné ki nem térhetett s így a bicikli őt elütötte. Szerencsére csak a ruhája szakadt el és az ernyője törött el, más baja nem történt, bár történhetett volna. A kihágási eljárás megindult.

— **Országos vásárok.** Békésen június hó 17—19-én, Kiskundo rozmán június hó 26 án lesz az országos vásár.

— **A tiszta arcbőr fiatalágát** megőrizhetjük hatvan éves korig, ha azt gondozzuk, ápoljuk olyan dologgal, mely semmi körülmények között, az arcbőrre nem ártalmas, mely tisztán ápol és a levegő kórházaitól óv. Ilyen a Lukács-féle „Flóra tejcrém” és folyékony „Narancs virág krém”. Mindkettő 50—50 fillér (25—15 krajcár.) Kapható a főtéren közelfekvő, az aradi-utcai „Megváltó” gyógyszerertárban.

A közművelődési alap jövedelmének felosztása.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, június 9.

A belügyminiszter rendelete értelmében a közművelődési alap jövedelmét következőleg osztotta fel a vármegye közigazgatási bizottsága tegnapi ülésén:

Lesichne, Bencur Lidia csanád-alberti, György Apollónia keveremesi, Kis Etel nagymajláthi, Szarka Ida kunágotai óvónő fizetésére egyenként 400—400 koronát. Györffy Mária sajtényi, Zsenáti Ilona pitvarosi, Gregor Emma nagybányai óvónők fizetésére 700—700 koronát. Makoldy Emma battonyai községi óvónő fizetésére 400 koronát. Ocskai Amalia apátfalvai, Szekerke Róza dombegyházi óvónők fizetése kiegészítésére 300—300 koronát, Matolcsy Ilona, Balga Zsuzsánna, Doránszky Margit, Simon Vilma makói, Khonné, Bach Zsófia, Németh Mária nagylaki, Schlögelné Nárcis Mária battonyai községi óvónők fizetés kiegészítésére egyenként 100—100 koronát.

Kisiratos, Köveg, Lele, Kisdombgyháza, Magyardombgyháza, Reformátuskovácsháza községekben szervezett nyári menedékházi vezetőnők fizetésére egyenként 100—100 koronát.

A Kisdombgyháza községi iskola fenntartásának részbeni fizetésére 300 koronát.

A Ludovika akadémia ösztöndíjára 1200 koronát. A makói szinpartoló egyesület 10000 koronás alapítványának VII-ik részletére 1000 koronát.

A jegyzői tanfolyam segélyezésére 300 koronát. A Dmke egyesületnél tett 200 koronás alapítványának részletére 40 koronát.

Aradváros siketnéma intézetében nevelt csanádmezei növénydekek segélyére 600 koronát.

A makói internátus segélyére 500 koronát.

Az országos magyar házi ipar-egyesületnek 100 koronát.

A makói gyümölcsfatelep céljaira 1000 koronát.

A makói állami elemi iskola torna szereire 100 koronát.

Közgazdaság.

Helybeli terményárak.

A kedvező terméskilátások folytán és a vidéki nagyobb készáru kínálat hatása alatt állandó ár-lanyhulás állott be. — Gazdálkodó közönségünk igyekszik még meglevő készletén a mostani árak mellett tudni. — Az egész országból a vetések állapotáról kedvező hírek érkeznek és ha valami abnormis időjárás közbe, nem jön — igen jó terméshez van reményünk.

Mai áraink helyben:

Buza: 10.20—10.30

Tengeri: 5.80—5.80

Árpa: 6.00—6.50

Zab: 7.00—7.50

Árak 50 kilogrammonként koronára értékben.

Jégladás.

Kisebb és nagyobb mennyiségekben **Iritz Sámuel özvegye** cégnél **tiszta jó jég** 00—00 kapható. 00—00 Nagyobb vételnél kedvezményes ár.

Regény.

Képek a szabadságharcból.

Irtó: egy volt 48 as honvédtüzér.

(18)

Isten keze.

Hogy azonban feltűnése ne keltsen, a bűncselekménye után egy évre rá a tanújától nem messze eső egy hatvan holdas tanyát bérelt ki. Azt ellátta gazdasági eszközökkel. A terményeknek az időben jó ára lévén, mindenki szerencsés embernek tartotta, a ki a saját szorgalmából és igyekezetéből jó módra képes magát felküzdeni.

Az állattenyésztésben is példát mutatott a szomszédjainak. Az ő csikói és ökrei tetemesen magasabb áron keltek el, mint a szomszédjaié.

1857-ik évben már nagyba vágta a fejszét. Palavicsiniféle 2000 holdas pusztát bérelt ki. De mert már az előbbi években nagygazda szerepet játszott, ebbeli szerencséjét, is mindenki természetesen tartotta.

Irigye azonban annyi volt, mint a haja szála. Ez az emberi gyarlóság pedig akkor hágott tetőpontra, midőn az általa bérbe birt birtok eladóvá vált és András is a vevők közé állt s leolvasta a jószágkormányzó előtt a vételár husz százalékát, mint bánatpénzt.

A birtok ugyan nem lett az övé, de a helyett a Wenkheim-féle uradalomból két pusztát, egyenként 2000 holdasat vett bérbe. És mind a két pusztán a leltár szerinti gazdasági felszerelést a marha-állományjal együtt átvette és azt készpénzzel ki is fizette.

És mégis minden földi szerencséje mellett András gazda nagyon boldogtalan volt.

Megvolt mindene, a mit csak az ő értelmiségéhez mért ember magának kívánhat; mégis kerülte az embereket, a mennyire lehetett, feltűnés nélkül, mert mindenben az ő bűnének a felfedezőjét látta.

Valóságos jpalotát épített magának a városban. Nagy uriasan butoroztatta be. De ő abban nem lakott, csak Erzsók asszony dominálta a házat azért, hogy a szobákat és a butorzatot tisztán tartassa.

Ha betekintett is ünnep vagy vasárnapon a városi portájára, alig fordult egyet-kettőt, szétnézett a szobákon, fogatott és visszahajtott a pusztájára.

Ott legálább nem néznek a lelkébe úgy, mint a városban. Ott magával diskurálhat és komputust tarthat lelkiismeretével, nem látja senki.

Pedig a környékben sok szép özvegy asszony volt, a ki számot tartott a gazdag Andrássra, ezért is sietett ki a városból rendesen, mert mindig akadt egy-egy ismerőse, a ki házaitani akarta. Rá tukmálták, hogy még javakorbéli ember, mit csinál a vagyonával, nincs kire hagyja, alapítson családot, akkor lesz csak boldog.

Az efféle prédikációk sokszor megingatták elhatározásában, de mindenre nemet intett fejével, magában pedig azt gondolta: „nem tehetem.”

Sokszor majd az eszét vesztette ott a pusztai magányban s ezerszer elmondta: „Ur Isten, hogyan tehetném jóvá nagy bűnömöt!”

Minden esztendőben volt egy napja, anilyen rá nem lehetett ismerni emberi alakjára. Ez karácsony estéje volt. Ezt a napot mindig a pusztán töltötte. Eleinte csak jött-ment, ki be a pusztáján, mint akit a lelkiismerete üldöz. A későbbi években senkihez sem szólt, bezárkózott szobájába. Hangosan imádkozott, böjtöt s egész nap nem látta senki.

Régi cselédjei ezt már megszokták. De a hire elterjedt. Cselédjei elhíresztelték, hogy gazdájuk minden karácsony napján az eszét veszti. Az emberek erre azt mondták: nagy bűn terheli annak az embernek a lelkét,

Karácsony ünnepein minden élő lelket, akik szolgálatában álltak, gyónni és misére küldött; sirva kérte, mint a gyermek, hogy imádkozzanak érte is.

A dévaj cselédek pedig nemhogy imádkoztak volna

Értesítés.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy lakásomat a mai naptól kezdve a járásbírósi épületből a Luth-rános templom-utjába a 32-ik szám alá helyeztem át.

Seres Mihályné

okl. szülésznő.

szerencsétlen gazdájukért, hanem eldicsekedtek vele a városban, hogy gazdájuk megint megbolondult.
(Folyt. köv.)

Ha ŐSZÜL a haja a Lukács-féle Hajregenerátort

használja.

Teljesen ártalmatlan szer, mely rövid használat után vissza adja az őszhajnak eredeti színét, fiatalkori szépségét, rugékonyságát. Sem kezét, sem ruhát nem piszkít. Használati utasítás minden üvegen.

Kapható egyedül

Lukács Ferenc
Megváltó gyógyszerárú Aradi-utca.

Jutányosan ELADÓ egy
6-os magánjáró
egész garnitúrával. Ugyszintén egy könnyű
6-os magános cséplő
a nyári cséplésre hasznosbérbe
kiadó vagy eladó.

Értekezhetni lehet
Martonosi István
tulajdonossal, Zrínyi-utca
18 szám. MAKÓ.

Bizalommal

vásárolhat különféle vasárukat u. m. gazdasági szerszámokat, Zsákokat, festék és fűszerárut az elismert szolid cégénél

Kolossy Károly

Ústököshöz czimzett vas- és fűszer kereskedésében Megyeház utca.

Lakatos műhely áthelyezés.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy műhelyemet tetemesen megnagyobbítva, *Deák Ferenc-utca 34. szám alá Morgenstein Adolf ur házába helyestem át.*

Készítek minden nagyságu tizedes és százados *méleget*, a legdiszesebb kivitelű rácsozatot, *sirkerítést, takaréktűzhelyeket, épület vasalásokat.*

Eltozadok minden e szakmába vágó javításokat. Különösen felhívom a nagyérdemű közönség figyelmét a saját készítményű mérlegeimre, melyek minden tekintetben jóval fölülmúlnak minden más készítményt s melyeket raktáron készen tartok. Raktáron tartok továbbá a legjobb gyártmányu új kerékpárokat, melyeket kedvező fizetési feltételek mellett árusítok.

Tisztelettel:

Kasztner Ferenc

épület lakatos és mérleg-készítő.

Értesítés!

Makó város és vidéke tisztelt közönségét van szerencsém értesíteni, hogy butorraktáromat felszalttam, mivel minden felől oly nagy megrendeléseim vannak asztalos épület munkákban, hogy az üzietem ez ágával nincs időm foglalkozni oleso jó szolid munkámra felhívom a tisztelt közönség nagybecsű figyelmét és kérem továbbra is szives pártfogásukat.

Kiváló tisztelettel:

Lenkei Károly.

Lapkihordók

felvétetnek a

Makói Független

Ujság

kiadóhivatalában.

Tisztelettel értesitem a nagy érdemű közönséget, hogy

cukrászatomban

naponta *friss sütemények, fapylaltok, parfiettek, különleges tortákat, pástétomokat, hideg előételeket*, a legjobb izlésben készítek.

Ozsonákra 1 koronás tortákat.

Időszakonként gyárilag készült *cukor diszmű, piskota és tea süteményeket*. Viszont elárusítóknak árjegyzék szerint árkedvezményben kaphatók.

Szives látogatást kérve, tisztelettel:

Lélek István
cukrász.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan szállítanak.

Tisztelettel értesitem Makó város és vidéke m. t. közönségét, hogy a Deák Ferenc-utcában a zsidó iskola mellett egy jól berendezett *könyvkötésszetet* nyitottam. Hol elvállalok a legolcsóbb árak mellett minden e szakmába tartozó munkát, díszkötéseket a legcsinosabb, hivatalos és üzleti könyveket a legerősebb kivitelben és dobozok készítését. Vidéki meghívására azonnal megyek.

A m. t. község szives pártfogását kéri:

Bodor Sándor

könyvkötő.

Ugyanott egy fiu tanoncul felvétetik.

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

naponként 3-5000 példányban
jelenik meg.

Legalkalmasabb lap hirdetés közlésre.

Hirdetések szabott áron felvétetnek
a kiadóhivatalban: hajnal-útca 13.

Telefon szám 63.